

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 25 stycznia 2023 r.

KN-IV.431.13.2022.2

Pan
Paweł Rajski
Starosta Ostrowski
Aleja Powstańców Wielkopolskich 16
63-400 Ostrów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	Przedmiotem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej udzielonej na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (zwanego dalej „Zadaniem”). Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 20 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ¹ . Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2021 r. do 7 października 2022 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.
Nazwa jednostki kontrolowanej	Starostwo Powiatowe w Ostrowie Wielkopolskim, Aleja Powstańców Wielkopolskich 16, 63-400 Ostrów Wielkopolski, (zwane dalej „Starostwem”).
Kontroler	Gabriela Ott-Kozłowska – starszy specjalista z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.135.2022.1 z dnia 14 lipca 2022 r. oraz upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.199.2022.1 z dnia 20 września 2022 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Kontrolę przeprowadzono w dniach od 18 lipca do 10 sierpnia 2022 r. oraz od 21 września do 7 października 2022 r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Rajski - Starosta Ostrowski, zwany dalej „Starostą”.

(akta kontroli: str. 3, 5)

Na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykorzystanie i rozliczenie dotacji celowej udzielonej na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Ocenę uzasadnia:

- uruchomienie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Ostrowskiego zgodnie z wymogami ustawy,
- zawarcie porozumień z okręgową radą adwokacką i radą okręgową izby radców prawnych zgodnie z wymogami ustawy,
- spełnienie przez lokale, w których udzielana była pomoc prawna wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 21 grudnia 2018 r.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego²,

- upoważnienie osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej do przetwarzania danych osobowych,
- wyłonienie organizacji pozarządowych w otwartych konkursach ofert przeprowadzonych zgodnie z przepisami ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie³,
- prawidłowy sposób przechowywania oświadczeń osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej,
- ujęcie w planach budżetowych kwot otrzymanych dotacji,
- wykorzystanie dotacji zgodnie z przeznaczeniem,
- rzetelne i terminowe rozliczenie dotacji,
- rzetelne i terminowe sporządzanie sprawozdań budżetowych Rb-50,
- prawidłowy sposób ujęcia wydatków w ewidencji księgowej jednostki,
- terminowy zwrot niewykorzystanej części dotacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Kontrolą objęto zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, realizowane przez powiat na podstawie art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej⁴. Powiat Ostrowski na podstawie art. 9 ustawy zawarł porozumienia z pięcioma gminami⁵. Porozumienia te określały adresy lokali, wykaz planowanych dyżurów na terenie gminy, zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Na terenie Powiatu Ostrowskiego zorganizowano sześć punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Punkt nr 1 zlokalizowano w miejscowości Ostrów Wielkopolski, punkt nr 2 zlokalizowano w miejscowości Odolanów, punkt nr 3 zlokalizowano w miejscowości Nowe Skalmierzyce, punkt nr 4 zlokalizowano w miejscowości Przygodzice, punkt nr 5 zlokalizowano w miejscowości Przybysławice, punkt nr 6 zlokalizowano w miejscowości Ostrów Wielkopolski przy ul. Asnyka.

(akta kontroli: str. 984-1013)

Lokale, w których udzielana była pomoc prawna, tj. w Przygodzicach, Przybysławicach oraz Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Asnyka spełniały wymogi wynikające z § 5 rozporządzenia. W lokalach znajdowało się wyodrębnione pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, pomieszczenie wyposażone było w stół wraz z miejscami siedzącymi dla co najmniej czterech osób. W lokalach znajdowało się miejsce przeznaczone dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W lokalach zapewniono dostęp do instalacji energetycznej, dostęp do instalacji telekomunikacyjnej oraz do Internetu, komputer z dostępem

² Dz. U. z 2018 r. poz. 2492, zwane dalej „rozporządzeniem”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, zwane dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego”.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 945, zwana dalej „ustawą”.

⁵ Porozumienie zawarte 12 października 2018 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą Przygodzice wraz z aneksem, Porozumienie zawarte 12 października 2018 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą i Miastem Raszków, Porozumienie zawarte 12 października 2018 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą i Miastem Odolanów wraz z aneksem, Porozumienie zawarte 12 października 2018 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą i Miastem Nowe Skalmierzyce wraz z dwoma aneksami, Porozumienie zawarte 3 października 2019 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą Miasto Ostrów Wielkopolski, Porozumienie zawarte 14 października 2019 r. pomiędzy Powiatem Ostrowskim, a Gminą Miasto Ostrów Wielkopolski.

do oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład powiatu. Lokale wyposażone były w drukarki, urządzenia pozwalające na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz zapewniono dostęp do materiałów biurowych. W lokalach znajdowała się szafa zamykana na klucz do przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe. Na zewnątrz lokali, w którym udzielana była nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, w widocznym miejscu umieszczono tablicę z oznaczeniem punktu. Na tablicy znajdowała się informacja, że w lokalu udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, w tym nieodpłatna mediacja, albo świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz informacja określająca dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty.

(akta kontroli: str. 963-978, 983)

Powiat Ostrowski zgodnie z art. 10 ustawy, zawarł porozumienia z Okręgową Radą Adwokacką w Poznaniu oraz z Radą Okrękowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu w 2021 roku i 2022 roku. Zawarte porozumienia określały zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazania adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z wykazem planowanych dyżurów. Porozumienia zawierały zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej, zasady wykorzystywania urządzeń technicznych w punktach.

(akta kontroli: str. 509-515, 755-762)

W punktach w Ostrowie Wielkopolskim, Odolanowie oraz w Nowych Skalmierzycach nieodpłatnej pomocy prawnej w roku 2021 świadczyło pięciu adwokatów i jedenastu radców prawnych, w roku 2022 nieodpłatnej pomocy prawnej świadczyło sześciu adwokatów i dziewięciu radców prawnych, z którymi Powiat Ostrowski zawarł na 2021 rok i 2022 rok umowy na świadczenie pomocy prawnej zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim i edukacji prawnej. Umowy zawierały elementy określone w art. 6 ustawy, tj. wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt, wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej, zasady jej rozwiązania.

(akta kontroli: str. 516-598, 629-688)

Starosta upoważnił osoby świadczące nieodpłatną pomoc prawną do przetwarzania danych osobowych, zgodnie z art. 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem

danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchwalenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)⁶.

(akta kontroli: str. 599-628, 689-699V)

Prowadzenie trzech punktów, tj. w Przygodzicach, Przybysławicach, Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Asnyka oraz zadania dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej Powiat Ostrowski powierzył organizacjom pozarządowym. Wyboru organizacji pozarządowych dokonano w ramach otwartego konkursu ofert na powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przeprowadzonego zgodnie z art. 11 ust. 2. ustawy o działalności pożytku publicznego. W 2021 r. w wyniku otwartego konkursu ofert prowadzenie trzech punktów tj. w Przygodzicach, Przybysławicach, Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Asnyka oraz zadania dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej zostały powierzone Związkowi Młodzieży Wiejskiej z Warszawy, z którym Powiat Ostrowski zawarł 1 grudnia 2020 r. umowę na realizację zadania. W 2022 r. w wyniku otwartego konkursu ofert trzy punkty, tj. w Przygodzicach, Przybysławicach, Ostrowie Wielkopolskim przy ul. Asnyka oraz zadania dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej zostały powierzone Fundacji Ochrony Praw Konsumentów S&P w Poznaniu, z którą Powiat Ostrowski zawarł 30 listopada 2021 r. umowę na realizację zadania.

(akta kontroli: str. 691-726, 731-754)

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zgodnie z harmonogramem zaplanowane zostało w każdym punkcie na terenie Powiatu Ostrowskiego w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, podczas dyżuru trwającego co najmniej 4 godziny dziennie. Starosta zapewnił dokonywanie zgłoszeń na wizyty w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w formie telefonicznej, tj. w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2022 r. przez dwa dni w tygodniu (we wtorki i czwartki w godz. od 12.00 do 14.00), w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 31 maja 2022 r. przez trzy dni w tygodniu (we wtorki, środy i czwartki w godz. od 12.00 do 14.00), a od 1 czerwca do 7 października 2022 r. przez pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku w godz. od 12.00 do 15.00) oraz za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Od 1 czerwca 2022 r. Starosta uruchomił moduł zapisów na porady za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości, tj. strony do zapisów pod adresem <http://np.ms.gov.pl/>.

(akta kontroli: str. 1177-1179)

Starosta zamieścił w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa⁷, zgodnie z § 5 pkt 3b rozporządzenia, oraz w każdym punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej informację o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których udzielana była nieodpłatna pomoc prawna. Informacja zawierała wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej była udzielana nieodpłatna pomoc prawna, mediacja, poradnictwo obywatelskie przez adwokata lub radcę prawnego oraz, które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej były prowadzone przez organizację pozarządową. Ponadto Starosta w BIP wskazał numer telefonu pod którym można było dokonywać zgłoszeń na wizyty.

(akta kontroli: str. 981-983)

W kontrolowanym okresie na terenie Powiatu Ostrowskiego udzielono łącznie 1041 porad prawnych, z tego: 633 w 2021 r. oraz 408 w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1191 ze zm.

⁷ Zwanego dalej: „BIP”.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentowane było, zgodnie z art. 7 ust. 1 i ust. 2 ustawy, w kartach nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, sporządzanych w formie elektronicznej w systemie teleinformatycznym. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. nie udokumentowano w systemie teleinformatycznym 33 kart nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach powierzonych do prowadzenia organizacjom pozarządowym, tj. 9 kart w 2021 r. w Punkcie nr 4 w Przygodzicach w miesiącach: styczeń, marzec, kwiecień, maj i grudzień, 7 kart w 2022 r.⁸ w Punkcie nr 4 w Przygodzicach w miesiącach: styczeń, luty, marzec, kwiecień oraz w Punkcie nr 5 w Przybysławicach 17 kart w miesiącach: styczeń, luty, marzec i kwiecień 2022 r.

(akta kontroli: str. 955-956)

Szczegółowym badaniem objęto 60 kart wypełnionych przez adwokatów i radców prawnych spośród łącznej liczby 1008 kart. Karty zostały wypełnione zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, zawierały informacje dotyczące zgłoszonej sprawy i udzielonej pomocy, dziedziny prawa, której dotyczyła ta pomoc, kategorie sprawy, formę udzielonej pomocy, czas poświęcony na jej udzielenie i liczbę wizyt osoby uprawnionej w tej samej sprawie, ogólne informacje o osobie uprawnionej (wiek, płeć, wykształcenie, dochód, miejsce zamieszkania) oraz dane dotyczące punktu w którym udzielana została pomoc i data jej udzielenia.

(akta kontroli: str. 1195-1209)

Oświadczenia składane w formie pisemnej przez osoby uprawnione do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przechowywane były zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy, tj. w zamykanych na klucz szafkach.

(akta kontroli: str. 963-980)

Zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej w 2021 r. realizowane były w formie wykładów, pogadanek, zajęć dydaktycznych w szkołach i stowarzyszeniach na terenie Powiatu Ostrowskiego, poprzez przygotowanie broszur, informatorów w formie notesów, informacji w lokalnej prasie. Tematyka zajęć dotyczyła zasad wykonywania zawodu radcy prawnego, historii prawa, omawiane były sprawy dotyczące praw konsumentów, spraw spadkowych, upadłości konsumenckiej, prawa cywilnego, prawa karnego, kwestii odpowiedzialności za długi i upadłość konsumencką. W 2022 r. stowarzyszenie realizujące zadanie z zakresu edukacji prawnej na terenie Powiatu Ostrowskiego wydało foldery edukacyjne o tematyce poświęconej osobom z niepełnosprawnościami, plakaty dotyczące mediacji, foldery edukacyjne pt. Pełnomocnik i obrońca z urzędu. Zwolnienie od opłat sądowych, zakładki do książek promujące usługę nieodpłatnej pomocy prawnej, roll-upy informujące o nieodpłatnej pomocy prawnej.

(akta kontroli: str. 764-777, 818-819, 824-825, 836-839, 1014-1018, 1210-1227)

Na realizację zadania Powiat Ostrowski otrzymał dotacje celowe z budżetu państwa w następujących wysokościach: 396.000,00 zł⁹ w 2021 r. oraz 198.000,00 zł¹⁰ w 2022 r.¹¹ W 2021 r. wykorzystano środki w wysokości 382.322,91 zł, z tego: 354.632,36 zł na wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych i rzecz organizacji pozarządowej, 15.810,55 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno - technicznej zadań, oraz 11.880,00 zł na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej, co stanowiło odpowiednio 98,41%, 66,54% i 100% dotacji otrzymanej. Niewykorzystaną część dotacji

⁸ Do dnia 30 czerwca 2022 r.

⁹ Z tego 360.360,00 zł na wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych i na rzecz organizacji pozarządowej, 23.760,00 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno - technicznej zadań oraz 11.880,00 zł na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej.

¹⁰ Z tego 180.180,00 zł na wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych i na rzecz organizacji pozarządowej, 11.880,00 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno – technicznej zadania oraz 5.940,00 zł na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej.

¹¹ Do dnia 30 czerwca 2022 r.

celowej w wysokości 13.677,09 zł zwrócono 26 stycznia 2022 r. na rachunek bieżący dysponenta głównego – Wojewody Wielkopolskiego.

(akta kontroli: str. 44-70, 95-339, 1163-1176)

W 2022 r., w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r., wykorzystano środki w wysokości 177.486,62 zł, z tego: 163.657,95 zł na wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych i rzecz organizacji pozarządowej, 10.858,67 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania, oraz 2.970,00 zł na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej.

(akta kontroli: str. 71-94, 340-457)

Powiat Ostrowski zabezpieczył środki finansowe na realizację zadania w budżecie na 2021 r. w Uchwale Nr XXVIII/192/2021 Rady Powiatu Ostrowskiego z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie budżetu Powiatu Ostrowskiego na 2021 r. w dziale 755, rozdziale 75515, paragrafie 2110 oraz w budżecie na 2022 r. w Uchwale Nr XXXIX/260/2021 Rady Powiatu Ostrowskiego z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie budżetu Powiatu Ostrowskiego na 2022 r. w dziale 755, rozdziale 75515, paragrafie 2110.

(akta kontroli: str. 8-29)

Starosta przekazał 13 kwietnia 2021 r., 15 lipca 2021 r., 14 października 2021 r., 4 stycznia 2022 r., 8 kwietnia 2022 r. oraz 4 lipca 2022 r. Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalne informacje na temat wykorzystanych w 2021 r. i 2022 r. środków z dotacji celowej budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej realizowanego przez powiaty na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli: str. 490A-490L)

Wykonywanie zadań nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przypisano do zadań Wydziału Organizacyjnego. Wykonywanie ww. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zostało powierzone w zakresie obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności dwóch pracowników ww. komórki organizacyjnej i realizowane były jako zadanie dodatkowe.

(akta kontroli: str. 34-39, 951)

IV. Stwierdzone nieprawidłowości.

W badanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starosta nie zapewnił osobom uprawnionym do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, możliwości dokonywania zgłoszeń na wizyty w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w formie telefonicznej, pod numerem telefonu dostępnym w godzinach pracy Starostwa, co było wymagane § 5 pkt 3a rozporządzenia. Zgłoszenia pod numerem telefonu możliwe były jedynie: w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2022 r. przez dwa dni w tygodniu (we wtorki i czwartki w godz. od 12.00 do 14.00), w okresie od 1 kwietnia 2022 r. do 31 maja 2022 r. przez trzy dni w tygodniu (we wtorki, środy i czwartki w godz. od 12.00 do 14.00), a od 1 czerwca do 7 października 2022 r. przez pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku w godz. od 12.00 do 15.00).

(akta kontroli: str. 981,1177-1179, 1193-1194)

Starosta w wyjaśnieniach podał, że nie zapewnił możliwości rejestrowania chętnych do skorzystania z nieodpłatnych porad prawnych w godzinach pracy Urzędu z uwagi na fakt, że pracownicy wyznaczeni do obsługi NPP wykonują na co dzień szereg innych zadań i obciążenie ich obowiązkiem rejestracji chętnych na porady przez 8 godzin zdezorganizowałoby ich pracę. Starosta dodał, że chcąc spełnić ustawowe wymogi, musiałby utworzyć dodatkowe stanowisko pracy wymagające zapewnienia środków na wynagrodzenie zatrudnionej osoby, pochodzących z budżetu Powiatu.

(akta kontroli: str. 951-952, 1180-1183, 1193-1194)

Podane w złożonych przez Starostę wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ § 5 pkt 3a rozporządzenia jednoznacznie wskazuje,

że Starosta zapewnia możliwość dokonywania zgłoszeń w formie telefonicznej pod numerem telefonu dostępnym co najmniej w godzinach pracy urzędu. Zgodnie z intencją ustawodawcy system nieodpłatnej pomocy prawnej powinien charakteryzować się, m.in. jak największą powszechnością w zakresie dostępu do niego obywateli.

2. W punktach powierzonych organizacjom pozarządowym nie udokumentowano w systemie teleinformatycznym 33 kart nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, z tego:
 - 9 kart w 2021 r. w Punkcie nr 4 w Przygodzicach w miesiącach: styczeń, marzec, kwiecień, maj i grudzień,
 - 7 kart w 2022 r.¹² w Punkcie nr 4 w Przygodzicach w miesiącach: styczeń, luty, marzec, kwiecień,
 - 17 kart w 2022 r. w Punkcie nr 5 w Przybysławicach w miesiącach styczeń, luty, marzec i kwiecień. Działanie to było niezgodne z art. 7 ust. 3 pkt 1 ustawy, zgodnie z którym adwokat lub radca prawny do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego dokumentuje w systemie teleinformatycznym kartę pomocy.

(akta kontroli: str. 490M-508, 1019-1035, 1228-1234, 1195-1209)

Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że podstawową przyczyną problemów z niewprowadzeniem do systemu części A kart pomocy jest niefrasobliwość części pracowników pracujących w punktach porad lub brak wiedzy przejawiający się choćby tym, że jak twierdzą niektórzy z nich, nie mają oni wiedzy o tym, że do systemu można logować się nie tylko ze sprzętu dostępnego w punkcie porad, ale także ze sprzętu będącego ich własnością. Dzieje się tak pomimo faktu, że o takich możliwościach prawnicy byli informowani podczas przekazywania loginów i haseł do systemu. Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że w przypadku 2022 r. pracownik Starostwa kontaktował się telefonicznie z Prezesem organizacji pozarządowej i otrzymał zapewnienie, iż sprawa zostanie wyjaśniona i pisemne wyjaśnienie również zostało przedłożone do Starostwa. Jednocześnie Zarząd organizacji pozarządowej poinstruował swoich wykonawców, aby rzetelnie wykonywali powierzone obowiązki. Starosta w złożonych wyjaśnieniach dodał, że praca punktów jest na bieżąco monitorowana przez pracownika Starostwa Powiatowego, który dostarcza na bieżąco materiały biurowe oraz przez Gminy, które użyczają pomieszczenia w celu pracy tych punktów. Ponadto pracownicy są obowiązani do podpisywania się na liście obecności oraz do sygnalizowania spóźnień i uzgodnionych w przypadku nieobecności zastępstw.

(akta kontroli: str. 955-956)

Podane w złożonych wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ zgodnie z art. 7 ust. 3 pkt 1 ustawy adwokat lub radca prawny do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego dokumentuje w systemie teleinformatycznym kartę pomocy. Natomiast do zadań Starosty należy nadzór nad prawidłową realizacją powierzonych zadań.

3. Starosta zawarł porozumienia z gminami, które nie zawierały elementów wymaganych przepisami art. 9 ust. 1b i ust. 1c ustawy, tj.: informacji, czy dyżur przeznaczony był na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej czy świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz informacji o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącego nieodpłatne poradnictwo obywatelskie podczas dyżurów.

(akta kontroli: str. 984-1013)

Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że brak ww. zapisów wynika z nieuwagi pracowników redagujących treść porozumienia polegającej na tym, że przy tworzeniu

¹² Do dnia 30 czerwca 2022 r.

treści na rok następny opierano się na treści porozumienia stworzonej w oparciu o pierwotną ustawę, w której takich zapisów nie było.

(akta kontroli: str. 951-952)

4. Starosta w Zbiorczych informacjach o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej wykazał nierzetelne dane, tj.:
- w informacji za I kwartał 2021 r., w poz. 1.1. „liczba udzielonych porad prawnych przez organizację pozarządową” wykazał 56 porady, podczas gdy z pism¹³ przekazanych przez organizację pozarządową wynikało, że udzielono 60 porad prawnych,
 - w informacji za II kwartał 2021 r w poz. 1.1. „liczba udzielonych porad prawnych przez organizację pozarządową” wykazał 49 porady, podczas gdy z pism¹⁴ przekazanych przez organizację pozarządową wynikało, że udzielono 54 porad prawnych,
 - w informacji za I kwartał 2022 r., w poz. 1.1. „liczba udzielonych porad prawnych przez organizację pozarządową” wykazał 53 porady, podczas gdy z pism¹⁵ przekazanych przez organizację pozarządową wynikało, że udzielono 74 porad prawnych,
 - za II kwartał 2022 r., w poz. 1.1 „liczba udzielonych porad prawnych przez organizację pozarządową” wykazał 61 porad, podczas gdy z pism¹⁶ przekazanych przez organizację pozarządową wynika, że udzielono 74 porad prawnych.

(akta kontroli: str. 490M-508, 1028-1162, 1184-1192, 1228-1234)

Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że przyczyną wykazania rozbieżnych ilości w wykonanych poradach prawnych, z ilością wskazaną przez organizację pozarządową w comiesięcznych pismach przewodnich wynikała z faktu, iż radca prawny obsługujący punkty porad prawnych zlokalizowanych w Przygodzicach i Przybysławicach nie wprowadził kart pomocy, pomimo, że porada została udzielona, o czym świadczy oświadczenie przekazane z pismem przewodnim z organizacji pozarządowej. Koordynator Starostwa Powiatowego obsługująca system teleinformatyczny wyjaśniła, że nie ma możliwości wprowadzenia zmian w liczbie faktycznie udzielonych porad, ponieważ informacja zbiorcza zaciąga dane automatycznie w oparciu o wprowadzone wcześniej karty pomocy część A przez radców prawnych/adwokatów.

(akta kontroli: str. 953-956, 959-960, 1184-1192)

5. Starosta nie przeprowadził kontroli wykonania umowy¹⁷ dotyczącej świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w 2021 r. przez organizację pozarządową, do czego był zobowiązany na mocy art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy oraz § 8 umowy zawartej z organizacją.

(akta kontroli: str. 959-960)

Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że główną przyczyną nie przeprowadzenia w roku 2021 kontroli organizacji pozarządowej była ogłoszona na terenie kraju pandemia, która również uniemożliwiła inne kontrole prowadzone przez Biuro Kontroli Starostwa Powiatowego w Ostrowie Wielkopolskim oraz długotrwała absencja pracownika tegoż Biura Kontroli.

(akta kontroli: str. 959-960)

6. Powiat Ostrowski przekazał w 2021 r. organizacji pozarządowej środki z dotacji celowej na realizację zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w 12 transzach, tj. 27 stycznia, 19 lutego, 18 marca, 20 kwietnia, 13 maja, 11 czerwca, 12 lipca, 17 sierpnia, 16 września, 13 października, 12 listopada, 9 grudnia 2021 r., podczas gdy zadania w ww. miesiącach nie zostały jeszcze zrealizowane. Przyjęty sposób przekazywania środków był niezgodny z art. 168 ust. 4

¹³ Pismo z dnia 10 lutego 2021 r., pismo z dnia 8 kwietnia 2021 r.

¹⁴ Pismo z dnia 7 maja 2021 r., pismo z dnia 8 czerwca 2021 r.

¹⁵ Pismo z dnia 8 lutego 2022 r., pismo z dnia 8 marca 2022 r., pismo z dnia 7 kwietnia 2022 r.

¹⁶ Pismo z dnia 5 maja 2022 r., pismo z dnia 5 czerwca 2022 r., pismo z dnia 5 lipca 2022 r.

¹⁷ Umowa NR ORA.524.2.2020 z dnia 1 grudnia 2020 r.

ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja została udzielona.

(akta kontroli: str. 67-68)

Starosta w złożonych wyjaśnieniach podał, że podstawą do przekazania płatności jest umowa zawarta z podmiotem realizującym zadanie. Wynika to ze stosowania się przez Powiat Ostrowski do obowiązujących od lat zasad bezzwłocznego przekazywania dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej podmiotowi realizującemu zadania, a wpływającej z rachunku bankowego dysponenta, tj. Wojewody na rachunek budżetu powiatu.

(akta kontroli: str. 959-960)

Przedstawione w złożonych wyjaśnieniach argumenty nie znajdują uzasadnienia, ponieważ przepisy ustawy o finansach publicznych jednoznacznie wskazują, że wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.

V. Zalecenia i wnioski.

Biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Zapewnienie osobom uprawnionym do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, możliwości dokonywania zgłoszeń na wizyty w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w formie telefonicznej, pod numerem telefonu dostępnym w godzinach pracy Starostwa, zgodnie z § 5 pkt 3a rozporządzenia.
2. Wzmocnienie nadzoru nad prawidłowością realizacji zadań przez organizacje pozarządowe, w szczególności w zakresie dokumentowania kart nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w systemie teleinformatycznym.
3. Przeprowadzanie kontroli wykonania umów dotyczących świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przez organizacje pozarządowe, stosownie do obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy.
4. Zawieranie w porozumieniach z gminami elementów określonych w art. 9 ustawy.
5. Wykazywanie rzetelnych danych w Zbiorczych informacjach o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.
6. Wydatkowanie środków z dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z art. 168 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

VI. Pozostałe informacje.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynie ich niepodjęcia, należy przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Wojewoda Wielkopolski

Michał Zieliński

/dokument podpisany elektronicznie/